

## "مجموعه مقررات تجمیعی قانون خدمت پزشکان و پیراپزشکان"

### (۱) تعاریف و واژه ها:

- وزارت: وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.
- قانون: قانون خدمت پزشکان و پیراپزشکان.
- رشته های مورد نیاز (اجباری): رشته های تحصیلی که براساس اعلام وزارت، فارغ التحصیلان آن مکلفند خدمات موضوع قانون را در مناطق مورد نیاز سپری نمایند.
- رشته های مازاد بر نیاز (اختیاری): رشته های تحصیلی که طبق اعلام وزارت در دوره های زمانی مختلف، مازاد بر نیاز اعلام شده و تکلیفی برای انجام خدمت موضوع قانون ندارند.

### (۲) رشته های مورد نیاز و مدت زمان انجام خدمت:

- ۲-۱. رشته های مورد نیاز که مکلف به انجام خدمات موضوع قانون هستند، طبق صورتجلسه مورخ ۱۴۰۳/۰۲/۲۴ کمیسیون موضوع مواد (۲) و (۳) آیین نامه اجرایی قانون و همچنین بخشنامه شماره ۲۰۹/۲۰۰۸/د مورخ ۱۴۰۳/۰۲/۳۱ عبارتند از:

"پزشکی، دندانپزشکی، داروسازی، پرستاری، هوشبری، اتاق عمل، فوریتهای پزشکی، علوم آزمایشگاهی، پرتوشناسی تشخیصی (رادیولوژی)، مامایی، تغذیه، بهداشت عمومی، بینایی سنجی، شنوایی سنجی، گفتار درمانی، کاردرمانی، فیزیوتراپی، فناوری اطلاعات سلامت، اپیدمیولوژی، مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی، انفورماتیک پزشکی، اقتصاد سلامت، اقتصاد بهداشت و مددکاری اجتماعی" در کلیه مناطق کشور.

تبصره- در رابطه با رشته تحصیلی مددکاری اجتماعی، صرفاً فارغ التحصیلان از دانشگاههای علوم پزشکی مورد نیاز اعلام می گردند.

- ۲-۲. دانش آموختگان رشته های مامایی، تغذیه، بهداشت عمومی، بینایی سنجی، شنوایی سنجی، گفتار درمانی، کاردرمانی، فیزیوتراپی و فناوری اطلاعات سلامت که از تاریخ ۱۴۰۲/۰۸/۰۱ به بعد فارغ التحصیل شده اند، مکلف به انجام خدمت می باشند.

تبصره: فارغ التحصیلان بعد از تاریخ ۱۴۰۲/۰۸/۰۱ در مقطع کارشناسی ارشد این رشته ها اگر در مقطع کارشناسی خدمات موضوع قانون را انجام نداده باشند، مشمول طرح اجباری خواهند بود.

- ۲-۳. دانش آموختگان رشته های اپیدمیولوژی، مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی، انفورماتیک پزشکی، اقتصاد سلامت، اقتصاد بهداشت و فارغ التحصیلان دانشگاههای علوم پزشکی در رشته مددکاری اجتماعی که از تاریخ ۱۴۰۳/۰۳/۰۱ به بعد فارغ التحصیل شده اند، مکلف به انجام خدمت می باشند.

تبصره: فارغ التحصیلان بعد از تاریخ ۱۴۰۳/۰۳/۰۱ در مقطع کارشناسی ارشد این رشته ها اگر در مقطع کارشناسی خدمات موضوع قانون را انجام نداده باشند، مشمول طرح اجباری خواهند بود.

- ۲-۴. مدت زمان انجام خدمت برای مقاطع تحصیلی کاردانی ۱۲ ماه و برای مقاطع کارشناسی و بالاتر، ۲۴ ماه خواهد بود که از این مدت، ضریب منطقه خدمتی موضوع جداول تصویب نامه شماره ۳۴۰۹۷/ت/۲۴۲۴۳-ه مورخ ۱۳۸۱/۱۱/۰۲ هیات محترم وزیران و اصلاحات بعدی آن نیز محاسبه و کسر خواهد شد.

۲-۵. مستخدمین رسمی دولت و کادر ثابت نیروهای مسلح و اعضاء هیئت علمی دانشگاهها و موسسات آموزش عالی و تحقیقاتی، خدمات موضوع این قانون را در نقاط مورد نیاز سازمان ذیربط به شرط داشتن واحدهای درمانی انجام خواهند داد.

۲-۶. تداوم داوطلبانه خدمت مشمولین قانون موضوع بخشنامه شماره ۲۰۹/۴۴۲۳/د مورخ ۱۳۹۳/۰۸/۲۴، در صورت نیاز موسسات تابعه مشروط بر عدم وجود متقاضی در صف انتظار شروع خدمت، حداکثر به میزان ۱۲ ماه برای مقاطع کاردانی و ۲۴ ماه برای مقاطع کارشناسی و بالاتر صرفاً در رشته های "پزشکی، دندانپزشکی، داروسازی، پرستاری، هوشبری، اتاق عمل، فوریتهای پزشکی، علوم آزمایشگاهی، پرتوشناسی (رادیولوژی) و مامایی" امکانپذیر می باشد. تبصره- خدمت داوطلبانه افرادی که در حال حاضر بیش از این مدت مشغول انجام وظیفه هستند، صرفاً تا پایان مدت زمان تمديد شده ادامه می یابد.

۲-۷. انجام خدمت بدون احتساب ضریب محرومیت منطقه در مدت زمان قانونی، با درخواست کتبی فرد مشمول و نیاز و موافقت موسسه بلامانع است.

۲-۸. به استناد تبصره (۳) ماده (۱) قانون، کسانی که بعد از فراغت از تحصیل در یک مقطع خدمات انجام داده و گواهی پایانی دریافت نموده باشند، در مقاطع بالاتر مشمول انجام خدمات نمی باشند. لازم به ذکر است برای اینگونه افراد گواهی مجدد صادر نخواهد گردید.

۲-۹. صدور معرفی نامه انجام خدمات مشمولین قانون برای سایر دستگاههای اجرایی توسط موسسات تابعه امکانپذیر نمی باشد.

۲-۱۰. تعیین تکلیف مستخدمین رسمی سایر سازمان ها و دستگاههای اجرایی از بابت خدمات موضوع قانون، بر عهده ستاد وزارت متبوع می باشد.

۲-۱۱. رشته های تحصیلی بهداشت دهان، سلامت دهان، پرستاری دندانپزشکی، پروتز دندان و ساخت پروتز دندان در شمول قانون قرار می گیرند.

۲-۱۲. در اجرای ماده (۴) قانون در صورتی که مشمولین حداکثر تا سه ماه پس از فراغت از تحصیل در آخرین مقطع وضعیت خود را در سامانه توزیع مشمولان قانون مشخص نمایند، به میزان مدت زمان غیبت شامل اضافه خدمت خواهند بود:

تبصره ۱- مدت اضافه خدمت موضوع ماده (۴) قانون و همچنین تداوم داوطلبانه خدمت، کماکان بدون احتساب ضریب محرومیت محاسبه می شود.

تبصره ۲- تاخیر شروع خدمت برای بانوان باردار و دارای فرزند زیر دو سال موضوع ماده (۲۷) قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت، مشمول این بند نمی گردد.

تبصره ۳- مشمولین قانون در صورت ابتلا به بیماری با تایید کمسیون پزشکی به اندازه مدت زمان دوره معالجه، از اضافه خدمت موضوع این بند مستثنی خواهند بود.

تبصره ۴- برای آقایانی که پس از فراغت از تحصیل به خدمت نظام وظیفه اعزام می‌شوند، این مهلت یک ماه بعد از تاریخ صدور گواهی یا کارت پایان خدمت و در خصوص افراد معاف از خدمت مذکور نیز یک ماه پس از صدور گواهی یا کارت معافیت خواهد بود.

### ۳) معافیت ها و کسر خدمت:

۳-۱. معافیت های موضوع مواد (۲)، (۳)، (۹) و (۱۲) قانون، معافیت موضوع ماده (۷) آیین نامه اجرایی قانون و معافیت ماده (۸) قانون نحوه تشکیل سازمان پزشکی قانونی کشور همچنان به قوت خود باقی و گواهی مربوطه پس از احراز شرایط لازم طبق روال قبل، صادر می گردد.

تبصره- سایر معافیت های اعلام شده خارج از مفاد قانون و این بند از تاریخ ابلاغ این مجموعه، لغو می گردند.

۳-۲. از تاریخ ابلاغ این مجموعه، تمامی بخشنامه های صادره در خصوص معافیت ماده (۳) قانون لغو و تمامی فارغ التحصیلان رشته های مورد نیاز طبق مفاد ماده (۳) مکلف اند تمامی مدت زمان باقیمانده از خدمت خود را حسب مورد تا سقف ۱۲ یا ۲۴ ماه در مناطق مورد نیاز وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی انجام وظیفه نمایند و صرفاً مدت زمان خدمت وظیفه انجام شده از خدمات موضوع این قانون برابر مقررات کسر خواهد شد.

تبصره ۱- بخشنامه شماره ۲۰۷/۶۰۶/د مورخ ۱۴۰۱/۶/۱۲ در خصوص انجام خدمت نظام وظیفه با پروژه تحقیقاتی کماکان به قوت خود باقیست.

تبصره ۲- ملاک عمل برای کسر خدمت موضوع ماده (۳)، خدمت نظام وظیفه انجام شده بعد از فراغت از تحصیل در رشته های مشمول قانون می باشد.

تبصره ۳- با توجه به مفاد ماده (۳) قانون، الزاماً مدت زمان خدمت نظام وظیفه از مدت خدمت موضوع این قانون کسر خواهد شد و در این خصوص اختیاری برای مشمولان و موسسات تابعه وجود ندارد.

تبصره ۴- فارغ التحصیلان مقطع کاردانی می بایست حداقل یکسال از خدمات نظام وظیفه عمومی خود را پس از فراغت از تحصیل انجام دهند. در غیر اینصورت این افراد نیز تا سقف ۱۲ ماه مشمول خدمت پزشکان و پیراپزشکان خواهند بود.

تبصره ۵- در رابطه با کسر خدمت موضوع این بند، مدت زمان مندرج در کارت پایان خدمت مشمولان ملاک عمل بوده و گواهی های صادره صرفاً از سوی مرکز عملیات نیروی انسانی ستاد کل نیروهای مسلح معتبر می باشند.

۳-۳. رعایت مفاد ماده (۲۷) قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت در خصوص کسر خدمت مشمولین رشته های مورد نیاز و تعیین محل خدمت آنان از سوی موسسات لازم الاجرا بوده و تمهیدات لازم در سامانه توزیع مشمولین در این خصوص پیش بینی گردیده است.

تبصره ۱- مدت زمان کاهش خدمات موضوع این بند برای پزشکان متخصص که تعهدات موضوع این قانون در دوره عمومی خود را طی ننموده اند (استریت ها)، حداکثر تا ۲۴ ماه اول تعهدات دوره تخصص خواهد بود.

تبصره ۲- ضریب محرومیت منطقه خدمتی، پس از کسر مدت زمان خدمت موضوع این بند برای مشمولین اعمال خواهد گردید.

۳-۴. گواهی پایان خدمات مشمولین و نیز گواهی معافیت از انجام خدمات با امضاء و تایید روسای موسسات تابعه و یا سایر مقامات مجاز از سوی رئیس موسسه، صادر می گردد.

۳-۵. استفاده مشمولین از معافیت های موضوع بند (۳-۱) اختیاری بوده و در صورت تمایل، مشمولین می توانند با رعایت قوانین و مقررات نسبت به شروع خدمات طبق روال معمول اقدام نمایند.

تبصره- صدور گواهی معافیت در حین انجام خدمت برای مشمولین این بند مستلزم دو ماه اعلام قبلی از سوی متقاضی خواهد بود.

#### ۴) نحوه شروع خدمات:

۴-۱. اداره کل منابع انسانی با توجه به شاخص های نیروی انسانی تعیین شده و همچنین نیاز موسسات در سامانه جامع برنامه ریزی نیروی انسانی، سهمیه هریک از آنها را در دوره های زمانی مشخص اعلام می نماید.

۴-۲. تمامی فارغ التحصیلان رشته های مورد نیاز با توجه به ظرفیت و سهمیه تعیین شده هر رشته شغلی می بایست در سامانه توزیع مشمولین قانون ثبت نام و به ترتیب اولویت، خدمات خود را در مناطق مورد نیاز وزارت آغاز نمایند.

۴-۳. طبق ماده (۱) قانون، تصمیم گیری در خصوص نحوه توزیع مشمولین در مناطق مورد نیاز، با رعایت اولویت های قانونی از سوی ستاد وزارت انجام خواهد گردید.

۴-۴. تمامی مشمولین قانون موظف به انجام وظیفه در محل تعیین شده از سوی وزارت بوده و در صورت استنکاف علاوه بر اضافه خدمت موضوع بند ۱۲-۲، به استناد ماده ۵ قانون از فعالیت ایشان در مراکز درمانی دولتی و غیردولتی جلوگیری بعمل خواهد آمد.

تبصره- بدیهی است در موارد خاص و ضروری جهت پیش بینی فرآیند جابجایی مشمولان در طی مدت زمان انجام خدمت در موسسات تابعه، اداره کل منابع انسانی از طریق سامانه های موجود تمهیدات لازم را فراهم خواهد آورد.

۴-۵. در زمان شروع خدمت مشمولین، برای اختصاص شغل و صدور حکم کارگزینی، رعایت شرایط احراز مندرج در طرح طبقه بندی مشاغل وزارت متبوع، الزامی است.

۴-۶. پزشکان عمومی ذکور مکلفند حداقل یک سال از خدمات خود را در مراکز بهداشتی درمانی روستایی خدمت نمایند. کارکنان رسمی و پیمانی وزارت بهداشت و سایر دستگاههای اجرایی که مرکز بهداشتی درمانی دارند، از انجام خدمات موضوع این بند در مراکز روستایی مستثنی می باشند.

۴-۷. شهرهای تهران، شیراز، تبریز، اصفهان، مشهد جهت خدمت فارغ التحصیلان رشته های پزشکی و دندانپزشکی و داروسازی و متخصصین رشته های مختلف پزشکی، نقاط غیرمجاز اعلام می گردد.

۴-۸. بانوان متاهل و کارکنان رسمی و پیمانی وزارت بهداشت و سایر دستگاههای اجرایی که مرکز بهداشتی درمانی دارند، از بندهای ۴-۶ و ۴-۷، و استعادهای درخشان در سال دوم از بند ۴-۷ مستثنی می باشند.

۴-۹. هرگونه معرفی فارغ التحصیلان جهت انجام خدمات قانونی تحت عنوان اعزام مستقیم لغو و تمامی فارغ التحصیلان ملزم به ثبت نام در توزیع ادواری سامانه های مربوطه خواهند بود.

## ۵) ادامه تحصیل:

۵-۱. ادامه تحصیل همزمان مشمولین در زمان گذراندن خدمات موضوع این قانون، تابع قوانین و مقررات آموزشی خواهد بود.

۵-۲. ادامه تحصیل فارغ التحصیلان مشمول قانون در مقاطع بالاتر (کاردانی به کارشناسی، کارشناسی به کارشناسی ارشد و کارشناسی ارشد به phd) قبل از انجام خدمات موضوع قانون خدمت پزشکان و پیراپزشکان بدون ایجاد فاصله زمانی بلامانع می باشد.

تبصره- مشمولین در حین انجام خدمات قانونی در صورت قبولی در آزمون مقطع بالاتر، می توانند پس از اقدام به توقف خدمت، ادامه تحصیل دهند.

۵-۳. فارغ التحصیلان رشته های تحصیلی پزشکی، دندانپزشکی و داروسازی که حداکثر ۳ ماه بعد از فراغت از تحصیل خدمات قانونی خود را در مناطق چهار پنجم و پایین تر شروع نموده باشند، مجازند در آزمون های تخصصی شرکت و در صورت پذیرش در آزمون تا قبل از آغاز دوره تخصص به خدمت ادامه دهند. بدیهی است این گروه از افراد مابقی خدمت خود را پس از فراغت از تحصیل در مقطع بالاتر انجام خواهند داد.

تبصره- فارغ التحصیلان استعداد های درخشان در رشته های تحصیلی پزشکی، دندانپزشکی و داروسازی از شرط شروع به خدمت در مناطق چهار پنجم و پایین تر معاف می باشند.

## ۶) حقوق و مزایا و موارد مربوط به امور اداری و استخدامی:

طبق ماده (۱۱) قانون و ماده (۳۴) آیین نامه اداری و استخدامی کارمندان غیر هیات علمی، تمامی مشمولین قانون از لحاظ حقوق و مزایا، ارتقا طبقه و رتبه، کاهش ساعات کاری، نحوه استفاده از انواع مرخصی ها و... به شرح زیر همانند کارمندان رسمی و پیمانی همتراز، خواهند بود.

۶-۱. حقوق و مزایای مشمولین قانون براساس فصل هشتم آیین نامه اداری و استخدامی کارمندان غیر هیات علمی و اصلاحات و الحاقات بعدی آن تعیین خواهد گردید.

۶-۲. مرخصی استحقاقی مشمولین همانند سایر کارمندان موسسه به ازای هر ماه خدمت تمام وقت، دو و نیم (۲/۵) روز می باشد. حداکثر نیمی از مرخصی مذکور در پایان هر سال قابل انتقال به سال بعد (تا پایان خدمت) خواهد بود. این مرخصی قابل ذخیره و بازخرید نمی باشد.

تبصره ۱- موسسات تابعه می بایست تمهیدات لازم را برای استفاده مشمولین از تمامی مرخصی استحقاقی خود تا پایان مدت خدمت، اتخاذ نمایند.

تبصره ۲- در صورتی که مشمولین قانون خدمت پزشکان و پیراپزشکان در حین انجام خدمت به استخدام پیمانی یا قراردادی همان موسسه پذیرفته شوند، مدت مرخصی استحقاقی استفاده نشده آنان قابل انتقال به وضعیت جدید خواهد بود.

۶-۳. مشمولین قانون در صورت ابتلا به بیماری، حسب مورد با تایید پزشک معتمد و یا تایید کمیسیون پزشکی حداکثر تا پایان طول مدت قانونی خدمت، از مرخصی استعلاجی و در صورت وضع حمل تا سقف مقرر در قوانین و مقررات،

از مرخصی زایمان بهره مند می گردند. مدت مرخصی استعلاجی و مرخصی زایمان جزء مدت زمان خدمات قانونی مشمولین محاسبه و پرداخت حقوق و مزایای این ایام برعهده موسسه خواهد بود.

تبصره- پزشکان متخصص مشمول تعهدات قانونی و فارغ التحصیلان مقاطع PhD هم که خدمات موضوع قانون را انجام نداده یا قسمتی از آن را انجام داده اند و بصورت استریت شروع به انجام تعهدات می کنند، حداکثر تا دو سال ابتدای شروع تعهد بعنوان خدمت موضوع این قانون محاسبه و مرخصی استعلاجی و مرخصی زایمان آنان در این مدت جزء تعهدات ایشان محسوب می گردد.

۶-۴. پس از صدور حکم تداوم داوطلبانه خدمت، مشمولین از تمامی حقوق و مزایا و مرخصی های پیش بینی شده همانند زمان انجام خدمت قانونی حداکثر تا پایان مدت زمان تمدید شده، بهره مند خواهند بود.

۶-۵. در موارد ضروری و پس از حصول اطمینان از نیاز فرد، اعطای مرخصی بدون حقوق به مشمولین قانون با موافقت واحد محل خدمت حداکثر به مدت دو ماه در طول مدت تعهد امکانپذیر بوده و در این مدت سهمیه نیروی انسانی اختصاص یافته جهت آن واحد /موسسه حفظ خواهد شد. بدیهی است با توجه به نیاز موسسات تابعه اعطای مرخصی بدون حقوق به میزان بیشتر از دو ماه موضوعیت نداشته و در صورت ضرورت، برای مشمولین گواهی انجام قسمتی از خدمات صادر خواهد گردید.

۶-۶. با توجه به مفاد ماده (۱۰۷) قانون مدیریت خدمات کشوری و قانون پرداخت پاداش پایان خدمت کارکنان دولت، پرداخت پاداش یا سنوات آخر خدمت به مشمولین این قانون مجوز نداشته و با توجه به احتساب سنوات خدمت مذکور به عنوان سابقه خدمت دولتی، مبلغ مربوط به این مدت پس از استخدام و در زمان خروج از خدمت طبق مقررات مربوطه قابل محاسبه خواهد بود.

۶-۷. مشمولان قانون صرفاً بعد از تعیین تکلیف خدمت موضوع این قانون (شروع به خدمت یا دریافت گواهی معافیت) مجاز به فعالیت در حیطه شغلی مربوطه خواهند بود.

۶-۸. در صورت نیاز به خدمات فارغ التحصیلان مقاطع تحصیلی دکتری و بالاتر این قانون در خارج از ساعات موظف و احراز تمامی شرایط لازم، پرداخت فوق العاده محرومیت از مطب با موافقت رییس موسسه امکانپذیر خواهد بود در غیر اینصورت صدور مجوز فعالیت در خارج از ساعات موظف، برای سایر مراکز درمانی بلامانع است.

۶-۹. اشتغال همزمان مشمولین این قانون در همان موسسه یا سایر موسسات تابعه و دستگاههای اجرایی به صورت قراردادی یا شرکتی و ... تابع قانون منع تصدی بیش از یک شغل خواهد بود.